

невизначеностей у Конституції України

Література

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 142.
2. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20-21. – Ст. 190.
3. Авер'янов В.Б. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту / В.Б. Авер'янов. – К.: Наукова думка, 2016.
4. Балацький Є.О. Бюджетна децентралізація: ефективність реформи на місцевому рівні / Є.О. Балацький // Экономика и управление. – 2015. – № 4. – С. 97-103.
5. Мельниченко В.І. Переосмислення функцій державного управління у контексті децентралізації публічної влади / В.І. Мельниченко // Український соціум. – 2014. – № 2 (4). – С. 109-116.

УДК 378.147:346.6(043.2)

Устинова І.П., к.ю.н., доцент,
Семенчук В.В., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ПРАВОВІ ЗАСАДИ БАНКІВСЬКОГО НАГЛЯДУ В УКРАЇНІ

Банківська система, її стан та перспективи розвитку мають величезне значення для економіки нашої країни. Саме тому банківська сфера є об'єктом нагляду компетентних органів державної влади. Банківський нагляд спрямований на підтримку надійності та ефективності окремих складових фінансово-кредитної системи країни, з метою стабільного функціонування всієї банківської системи [4]. Організація здійснення банківського нагляду в Україні покладена на центральний банк країни – Національний банк України. Банківський нагляд – система заходів щодо контролю та активних впорядкованих дій Національного банку України, спрямованих на забезпечення дотримання банками та іншими особами, стосовно яких Національний банк України здійснює наглядову діяльність, законодавства України і встановлених нормативів з метою забезпечення стабільності банківської системи та захисту інтересів вкладників та кредиторів банку [1]. Метою банківського нагляду є захист інтересів вкладників і кредиторів банку та стабільність банківської системи щодо безпеки зберігання коштів клієнтів на банківських рахунках.

Національний банк України здійснює регулювання та банківський нагляд відповідно до положень Конституції України, Закону України

«Про банки і банківську діяльність», Закону України «Про Національний банк України», інших законодавчих актів України та нормативно-правових актів Національного банку України. Національний банк України застосовує заходи впливу за порушення вимог законодавства щодо банківської діяльності та здійснює банківський нагляд на індивідуальній та консолідованій основі.

Банківський нагляд на консолідованій основі здійснюється Національним банком України за банківською групою з метою забезпечення стабільності банківської системи та обмеження ризиків, на які наражається банк внаслідок участі в банківській групі, шляхом регулювання, моніторингу та контролю ризиків банківської групи у визначеному Національним банком порядку. Небанківські фінансові установи, які є учасниками банківської групи, також підлягають нагляду з боку Національного банку в межах нагляду на консолідованій основі [2]. Національний банк України здійснює банківський нагляд у формі інспекційних перевірок та безвиїзного нагляду. Інспекційна перевірка банку – форма здійснення банківського нагляду уповноваженими Національним банком України особами безпосередньо у банку [1].

Основними завданнями банківського нагляду є: захист інтересів клієнтів і вкладників, які розміщують свої кошти в банках, від неефективного управління та шахрайства; створення конкурентного середовища в банківському секторі; забезпечення прозорості банківського сектору; підвищення стійкості та ефективності банківської діяльності; підтримка необхідного рівня стандартів і професіоналізму в банківському секторі.

Нагляд за банківською діяльністю визначається на підставі аналізу: видів і структури активних операцій; видів і структури пасивних операцій, підходів до управління капіталом і капіталізацією банку; ліквідності банку та ліквідності балансу банку; збалансованості витрат і доходів, а також рівня прибутковості банку; рівня адміністративно-господарського, фінансового та стратегічного управління; системи внутрішнього контролю та аудиту; характеру взаємозв'язків банку з клієнтами та кредиторами тощо. Банківський нагляд повинен бути спрямований на здійснення ефективного та своєчасного нагляду за дотриманням чинного банківського законодавства банками України [2].

Під час інспекційних перевірок фахівці Національного банку України керуються також і нормативно-правовими актами Національного банку України, які регулюють різні питання банківської діяльності, зокрема і банківського нагляду. Такі акти регулюють питання статистичної звітності, бухгалтерського обліку, порядок реєстрації іноземних інвестицій, питання відкриття і закриття рахунків тощо. Такими актами, наприклад, є:

— Правила організації статистичної звітності, що подається до

Національного банку України, які затверджені постановою Правління Національного банку України від 19 березня 2003 р. № 280;

— Положення про порядок державної реєстрації національним банком України іноземних інвестицій, що затверджене постановою Правління Національного банку України від 30 травня 2007 р. № 200;

— Положення про валютний контроль що затверджене постановою Правління Національного банку України від 8 лютого 2000 р. № 49;

Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, що затверджене постановою Правління Національного банку України від 14 травня 2003 р. № 189 та інші.

Отже, правове регулювання банківського нагляду забезпечується Національним банком України відповідно до нормативно-правових актів, які регулюють дану сферу, законодавчо виважені, але потребують постійних поправок.

Література

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

2. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.

3. Рябініна Л. Роль національного банку та законодавчих актів України в її економічному розвитку / Л. Рябіна // Економіка та держава. – 2004. – № 8. – С. 34-47.

4. Орлюк О.П. Банківська система України. Правові засади організації / О.П. Орлюк. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 240 с.

УДК 336.143:17.024.4(100) (043.2)

Устинова І.П., к.ю.н., доцент,
Хомченко О.В., студентка,

Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ДЕЯКІ ПИТАННЯ РЕГУЛЮВАННЯ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Бюджетний процес – сукупність дій уповноважених осіб, на основі норм бюджетного права, органів державної влади та місцевого самоврядування щодо складання, розгляду, затвердження й виконання бюджету, а також звітування про його виконання; водночас це інструмент стабілізації економіки і засіб контролю державних видатків [1, с. 396].

Бюджетний процес не обмежується лише підготовкою закону про